

**Protokół
kontroli kompleksowej przeprowadzonej
w powiecie sandomierskim**

I. Oznaczenie jednostki podlegającej kontroli

Powiat sandomierski z siedzibą w Starostwie Powiatowym w Sandomierzu, ul. Mickiewicza 34, 27-600 Sandomierz, tel. 15 644 10 10, fax. 15 832 28 29, e-mail: starostwo@powiat.sandomierz.pl, REGON: 830413739, NIP: 864-15-86-280. Starostą sandomierskim jest Pan Marcin Piwnik.

II. Imię i nazwisko, stanowisko służbowe inspektorów oraz numer i data upoważnienia do przeprowadzenia kontroli

Kontrolę przeprowadzili pracownicy Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach: Pani Anna Korcipa – st. inspektor wojewódzki Oddziału ds. Informatyzacji i Spraw Społecznych (kierująca zespołem kontrolerów), Mateusz Gadawski – inspektor wojewódzki, na podstawie imiennych upoważnień o numerach odpowiednio 529/2025 oraz 528/2025, wydanych z upoważnienia Wojewody Świętokrzyskiego przez Zastępcę Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia – Jacka Materę w dniu 25.06.2025 roku.

III. Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych

Kontrolę przeprowadzono w dniu 26 czerwca 2025 roku. Czynności kontrolne zakończono w dniu 07.07.2025 roku, po przekazaniu przez jednostkę kontrolowaną dokumentacji uzupełniającej zagadnienia kontroli. Dokonano wpisu do Książki kontroli Starostwa Powiatowego pod pozycją nr 3/2025.

IV. Określenie przedmiotu i zakresu kontroli oraz okresu objętego kontrolą

Realizacja przez samorząd powiatowy zadań wynikających z art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1673 t.j.) za okres: od 1 stycznia 2024 r. do dnia kontroli.

Przedmiotem przeprowadzonej kontroli objęto:

1. Opracowanie i realizację powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej;
2. Opracowanie i realizację programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową;
3. Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia;
4. Zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Łukasz Gęsiński

7

V. Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego, w tym ujawnionych nieprawidłowości oraz ich zakresu i skutków.

Ad 1. Sposób opracowania, przyjęcia i realizacji Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej

Zadania w obszarze związanym z realizacją zadań powiatu wynikających z ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie powierzono Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Sandomierzu, zgodnie z §1 pkt 4 Statutu PCPR w Sandomierzu będącego załącznikiem do uchwały nr XXXV/237/2021 Rady Powiatu w Sandomierzu z 31 sierpnia 2021 r. [zał. nr 1].

Obowiązujący na dzień prowadzenia kontroli Regulamin Organizacyjny Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sandomierzu przyjęto na mocy Uchwały nr 818/2023 Zarządu Powiatu w Sandomierzu z 31 marca 2023 roku. W Regulaminie uszczegółowiono kwestie organizacji zadań w obszarze *przeciwdziałania przemocy w rodzinie*. Za wykonywanie zadań powiatu w tym zakresie odpowiada Zespół Pieczy Zastępczej (skrót: PZ), który zgodnie z §5 ust. 2 pkt 1 Regulaminu tworzą: *koordynatorzy, specjaliści pracy z rodziną, socjalnej i pomocy instytucjonalnej oraz psycholog*.

Zadania należące do kompetencji ww. Zespołu zostały określone w §7. W pkt 32-35 uregulowano odpowiedzialność *specjalistów pracy z rodziną, socjalnej i pomocy instytucjonalnej* związaną z realizacją zadań własnych powiatu wynikających z art. 6 ust. 3 ustawy, natomiast w pkt 36 zawarto wpis dotyczący zadania zleconego z zakresu administracji rządowej powiatu polegającego na *opracowaniu i realizacji programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc w rodzinie*. Ponadto, w odniesieniu do psychologa wskazano odpowiedzialność m.in. za świadczenie poradnictwa specjalistycznego, wynikającego z ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, jak również podejmowanie wszechstronnej współpracy z sądem, szkołami, ośrodkami pomocy społecznej oraz innymi instytucjami działającymi w systemie opieki nad dzieckiem i rodziną [zał. nr 2].

Do dnia kontroli ww. dokumenty nie były aktualizowane. W podstawach prawnych obu dokumentów widnieje nieobowiązująca ustawa z 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2021 poz. 1249) – akt wygaś 20 marca 2024 r.

Powiat opracował i przyjął do realizacji *Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na terenie Powiatu Sandomierskiego na lata 2023-2028*, uchwalony przez Radę Powiatu Sandomierskiego na mocy Uchwały Nr LXII/378/2023 z dnia 30 sierpnia 2023 roku. Wykonanie Uchwały powierzono Zarządowi Powiatu w Sandomierzu. [zał. nr 3].

Obowiązujący na dzień kontroli *Program* został wprowadzony na podstawie adekwatnych przepisów prawa. *Program zawiera genezę zjawiska przemocy domowej: charakterystykę (rodzaje przemocy, cykl przemocy) czynniki ryzyka przemocy oraz przemoc w świetle aktów prawnych*. W dokumencie przedstawiono dane statystyczne Komendy Powiatowej Policji w Sandomierzu, OPS-ów z terenu Powiatu Sandomierskiego, Prokuratury w Sandomierzu. Przedstawiono: *ogólną liczbę zgłoszeń dotyczących przemocy na terenie Powiatu Sandomierskiego; formy występowania przemocy domowej; najczęstsze ofiary przemocy; typy sprawców przemocy: osoby bliskie/osoby obce; przyczyny stosowania przemocy; czas trwania przemocy domowej; rodzaje stosowanych form pomocy dla rodzin dotkniętych przemocą*.

Celem głównym Programu jest ograniczenie zjawiska przemocy domowej oraz skutków stosowania przemocy. Wśród celów szczegółowych wskazano:

- Podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej;
- Zwiększenie pomocy i ochrony osób doznających przemocy domowej;
- Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy domowej;
- Oddziaływania na sprawców przemocy domowej;
- Rozwój infrastruktury pomocy instytucjonalnej w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej.

Poszczególnym celom szczegółowym przypisano działania ze wskazaniem realizatorów i planowanych terminów realizacji. Odbiorcami Programu są: osoby zamieszkujące teren powiatu sandomierskiego, rodziny zagrożone zjawiskiem przemocy domowej, sprawcy przemocy domowej, świadkowie przemocy domowej, przedstawiciele instytucji i służb społecznych działających na rzecz dziecka i rodziny. Wśród źródeł finansowania *Programu* wskazano środki własne powiatu, budżet wojewody, budżet państwa, środki z funduszy Unii Europejskiej, organizacje pozarządowe, inne podmioty/partnerzy działań.

W warstwie diagnostycznej dokument ogranicza się do przedstawienia danych statystycznych Policji, Prokuratury oraz jednostek organizacyjnych pomocy społecznej. Brakuje w nim pogłębionej diagnozy zjawiska, w tym w zakresie świadomości mieszkańców powiatu na temat przyczyn i skutków przemocy domowej oraz wiedzy w obszarze możliwości uzyskania wsparcia i pomocy. W programie nie uwzględniono analizy SWOT – świadomość realizatora Programu w zakresie posiadanych zasobów infrastrukturalnych, kadrowych, możliwości, ograniczeń i barier w budowaniu systemu przeciwdziałania przemocy domowej w powiecie powinna stanowić jeden z punktów odniesienia do planowanych celów Programu. Cele główne i szczegółowe Programu są sformułowane poprawnie z formalnego punktu widzenia, jednak zastosowane wskaźniki mają charakter głównie opisowy i nie zostały przypisane do wartości wyjściowych oraz docelowych. Brak prognozowanych wielkości oraz metod weryfikacyjnych powoduje, że nie da się w sposób obiektywny monitorować skuteczności realizowanych działań ani ocenić stopnia osiągnięcia zakładanych celów w kolejnych latach. Wskaźniki nie spełniają kryteriów podejścia SMART (konkretność, mierzalność, osiągalność, istotność, określony czas).

W części dotyczącej finansowania Program wskazuje jedynie ogólne źródła pokrycia kosztów, nie przypisując konkretnych nakładów do poszczególnych zadań, nie zawiera również informacji na temat szacowanych kosztów ich realizacji. Taka konstrukcja uniemożliwia kontrolę racjonalności wydatkowania środków publicznych oraz utrudnia rzetelne planowanie budżetów rocznych. Ponadto, Program nie zawiera informacji na temat obowiązku cyklicznego monitorowania jego wdrażania wraz z określeniem narzędzi monitorujących, częstotliwości dokonywania oceny wdrażania Programu oraz pozyskiwania sprawozdań cząstkowych od poszczególnych współrealizatorów Programu na potrzeby sporządzenia sprawozdania końcowego. Program wskazuje ogólnikowo zestaw wskaźników, jednak bez opisu źródeł danych, sposobu pomiaru. Dokument nie wskazuje również na formalny obowiązek przedstawienia Radzie Powiatu sprawozdań z jego wykonania.

W opinii zespołu kontrolerów opracowanie projektu Programu powinno być działaniem wspólnym podmiotów zaangażowanych w powiecie w realizację zadań w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, a sam *Program* powinien stanowić konsolidację celów i działań realizowanych przez

poszczególne instytucje i podmioty współpracujące. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie powinno być koordynatorem Programu sprawującym pieczę nad jego wdrażaniem.

W okresie kontroli nie sporządzano odrębnego sprawozdania z realizacji ww. Programu. Informacje dotyczące wdrożonych zadań zostały ujęte w sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie za rok 2024, które zostało przedłożone Radzie Powiatu 12.03.2025r.

Z przedłożonego w toku kontroli ww sprawozdania, jak również przygotowanego na potrzeby kontroli sprawozdania cząstkowego z realizacji zadań w roku 2025 (do dnia kontroli) wynika, że w ramach ww. Programu jednostka kontrolowana prowadziła następujące działania [zał. nr 4]:

W 2024 roku:

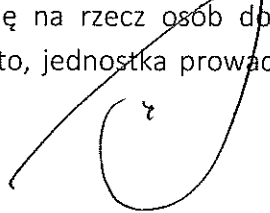
- Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych dotyczących zjawiska przemocy domowej;
- Udzielanie porad, konsultacji indywidualnych, specjalistycznego poradnictwa;
- Organizowanie spotkań i szkoleń dla osób pełniących funkcje rodzin zastępczych;
- Współpraca ze specjalistami instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej;
- Opracowanie i wprowadzanie procedury postępowania interwencyjnego dotyczącego zgłoszenia przemocy domowej i postępowania w sytuacjach kryzysowych;
- Organizacja szkoleń dla kadry pomocy społecznej z terenu powiatu sandomierskiego oraz kadry Centrum, Zdrowia Psychicznego w Sandomierzu (5.02.2024r.);
- Opracowanie *Programu Korekcyjno-Edukacyjnego dla Osób Stosujących Przemoc Domową* (Zarządzenie Nr 23/2024 Dyrektora PCPR w Sandomierzu z dnia 29 sierpnia 2024r.) oraz *Programu Psychologiczno-Terapeutycznego dla Osób Stosujących Przemoc Domową* (Zarządzenie Nr 24/2024 Dyrektora PCPR w Sandomierzu z dnia 29 sierpnia 2024 r.).
- Kontynuacja postanowień porozumienia zawartego przez powiat sandomierski ze Specjalistycznym Ośrodkiem Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej, działającym przy Centrum Wsparcia i Rehabilitacji Społecznej w Gorzycach w zakresie zapewnienia schronienia osobom dotkniętym przemocą domową.

W 2025 roku (do dnia kontroli):

- Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych dotyczących zjawiska przemocy domowej;
- Udzielanie porad, konsultacji indywidualnych, specjalistycznego poradnictwa;
- Przeprowadzenie warsztatów psychoedukacyjnych dla dzieci i młodzieży na temat przemocy rówieśniczej [zał. nr 5];
- W 2025 roku zaplanowano Lokalną Kampanię Społeczną „*Stop przemocy*” – w tej sprawie przyjęto Zarządzenie Nr 35/2024 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sandomierzu 31 grudnia 2024r.

PCPR w Sandomierzu prowadzi na stronie internetowej jednostki zakładkę – *Przeciwdziałanie Przemocy Domowej*, na której zamieszczone są bieżące informacje dotyczące oferowanego w Centrum wsparcia dla rodzin i osób uwięzionych w przemoc domową. Zamieszczono tam również podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy domowej oraz obowiązujące bazy teleadresowe osób, miejsc i instytucji świadczących pomoc i interwencję na rzecz osób doświadczających i stosujących przemoc domową w regionie świętokrzyskim. Ponadto, jednostka prowadzi również zakładkę dedykowaną świadczenemu

Łukasz Koli

poradnictwu specjalistycznemu, w której zamieszczono bezpośrednie numery telefonów, pod którymi można uzyskać pomoc w zakresie poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego i socjalnego świadczonego przez powiat sandomierski (PCPR).

Ad 2. Sposób opracowania, przyjęcia i realizacji programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową.

W okresie kontroli powiat sandomierski dysponował dokumentem pn.: *Powiatowy program działań profilaktycznych w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową na lata 2023-2028*, przyjętym na mocy Uchwały Nr LXII/379/2023 Rady Powiatu w Sandomierzu z 30 sierpnia 2023 roku. Zgodnie z §2 aktu wykonanie uchwały powierzono Zarządowi Powiatu Sandomierskiego [zał. nr 6].

Głównym celem Programu, o którym mowa w art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy jest zapewnienie dzieciom w rodzinach zagrożonych przemocą domową bezpiecznego środowiska rozwoju poprzez promocję i wdrażanie prawidłowych metod wychowawczych.

Wśród celów szczegółowych wskazano:

- 1) Zwiększenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy domowej i płynących zagrożeń;
- 2) Poznanie świata uczuć oraz wzrost poczucia własnej wartości wśród dzieci i młodzieży;
- 3) Propagowanie prawidłowych metod wychowawczych i wzorców rodzicielskich.

Poszczególnym celom szczegółowym przypisano sposób realizacji, spodziewane efekty i planowany termin realizacji. W Programie określono grupy zagrożone przemocą - wśród odbiorców działań wskazano *rodziny zagrożone zjawiskiem przemocy domowej; dzieci wychowujące się w rodzinach zagrożonych przemocą domową; dzieci będące ofiarami przemocy domowej; przedstawiciele instytucji i służb wspierających dzieci i rodziny; dzieci i młodzież w środowisku lokalnym*. W źródłach finansowania wskazano środki własne, powiatu oraz dotacje celowe. Wśród realizatorów wskazano lokalne instytucje tworzące system przeciwdziałania przemocy domowej i realizujące działania na rzecz wspierania dziecka i rodziny.

Analizowany dokument zawiera kilka braków. Nie zawiera diagnozy lokalnych potrzeb ani charakterystyki skali zjawiska przemocy, np. rówieśniczej na terenie powiatu; nie zamieszczono w nim podstawowych danych statystycznych, które uzasadniałyby przyjęte kierunki działań. Cele nie są opisane w kategoriach mierzalnych rezultatów, co utrudnia ocenę ich skuteczności. Sekcja monitoringu ogranicza się do liczby wskaźników, lecz nie określa częstotliwości pomiarów, podziału odpowiedzialności ani formy raportowania, o ewaluacji też nie wspomina. Dokument nie zawiera budżetu, czy też szacowanych środków finansowych na realizację poszczególnych zadań, co utrudnia planowanie i kontrole wydatków. Program wyznacza horyzont czasowy na lata 2023-2028, lecz nie zawiera szczegółowego harmonogramu działań z podziałem na poszczególne lata, przez co nie wiadomo, kiedy konkretnie mają się odbywać wymienione działania. Dokument nie wskazuje również na formalny obowiązek przedstawienia Radzie Powiatu sprawozdań z jego wykonania. W ramach Programu prowadzony jest cykl zajęć z dziećmi w placówkach oświatowych, po wcześniejszym ustaleniu takiej możliwości.

Informacje na temat działań zrealizowanych w ramach ww. Programu również zostały uwzględnione w sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie za rok 2024. Na potrzeby oceny realizacji Programu w 2025 roku jednostka kontrolowana (PCPR) przedłożyła informację częściową. Z przedłożonej w toku kontroli dokumentacji wynika, że w ramach ww. Programu jednostka kontrolowana prowadziła następujące działania:

w 2024 roku:

- Udzielano informacji rodzinom będącym w kryzysie;
- W ramach Programu przeprowadzono cykl spotkań w Szkole Podstawowej w Bilczy, gm. Obrazów. Warsztaty prowadziły: psycholog PCPR – Pani Anna Ziomek oraz specjalista ds. pomocy instytucjonalnej – Pani Marta Zawadzka. Celem prowadzonych oddziaływań było *zwiększenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy domowej, poznanie świata uczuć oraz wzrost poczucia własnej wartości, propagowanie prawidłowych metod wychowawczych i wzorców rodzicielskich*. Tematyka zajęć obejmowała m.in. zapoznanie uczniów z ideą Programu, rozmowy o tym czym jest przemoc i jak sobie z nią radzić, poznawanie i nazywanie uczuć oraz emocji, omówienie zjawiska przemocy domowej, profilaktykę radzenia sobie ze stresem i budowanie odporności psychicznej (rezyliencji), kształtowanie postaw asertywnych. Cykl kończył się spotkaniem podsumowującym. Łącznie przeprowadzono 7 spotkań (po 2h każde), w dniach: 07.11.2024, 14.11.2024, 21.11.2024 r., 27.11.2024 r., 05.12.2024r. , 12.12.2024 r. oraz 19.12.2024 r. Uczestnikami warsztatów byli uczniowie z klas V, VI i VIII. Dodatkowym elementem były konsultacje skierowane do rodziców uczniów, które odbyły się w dniu 09.01.2025 r. i miały charakter psychoedukacyjny - koncentrujące się na tematach związanych z przemocą domową oraz prawidłowymi metodami wychowawczymi. W spotkaniu wzięło udział 7 osób [zał. nr 7].
- Promowano i rozpowszechniano informacje na temat bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego.

w 2025 roku (do dnia kontroli):

- Przeprowadzono spotkania z rodzicami – konsultacje i szkolenie pn.: „Gestaltowskie, rozwojowe i systemowe podejście w pracy z młodzieżą”.
- W drugim półroczu 2025 roku planowany jest kolejny cykl spotkań w szkołach w ramach *Programu*.

Warsztaty zostały w całości przygotowane, zorganizowane i przeprowadzone przez specjalistów Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sandomierzu, bez formalnego udziału struktur oświaty w zakresie współrealizacji zadania. Na podstawie przekazanych informacji oraz dokumentacji stwierdza się, iż powiat posiada instrument profilaktyki w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową.

Ad 3-4 Sposób zapewnienia osobom dotkniętym przemocą domową miejsc w ośrodkach wsparcia oraz ośrodkach interwencji kryzysowej

Do dnia kontroli powiat nie dysponował infrastrukturą w postaci ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, jak również ośrodkiem interwencji kryzysowej.

W dniu 26 sierpnia 2013 roku Zarząd Powiatu reprezentowany przez Starostę Stanisława Masternaka i Wicestarostę Wojciecha Dzieciucha zawarł *Porozumienie o świadczenie usług na rzecz osób znajdujących się w sytuacji kryzysowej z Centrum Wsparcia i Rehabilitacji Społecznej Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gorzycach ul. 11 Listopada 12 39-432 Gorzyce*, reprezentowanym przez Dyrektora Centrum Pana Mirosława Kopyto. Porozumienie określa m.in. zakres współpracy pomiędzy ww. podmiotami w obszarze wsparcia osób w sytuacji kryzysowej poprzez zapewnienie schronienia zgodnie z ustawą z 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej oraz ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, wskazuje również minimalny czas udzielanego wsparcia [zał. nr 8]. O zawarciu ww. Porozumienia poinformowano niezwłocznie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sandomierzu, Prokuraturę Rejonową, Sąd Rejonowy oraz Komendę Powiatową Policji w Sandomierzu.

Z przygotowanej na potrzeby kontroli informacji wynika, że w okresie objętym oceną nie odnotowano sytuacji wymagających zapewnienia schronienia osobom będącym w sytuacjach kryzysowych. [zał. nr 9].

Powiat dysponuje infrastrukturą techniczną i zasobami kadrowymi umożliwiającymi zapewnienie wsparcia w formie ambulatoryjnej poprzez świadczenie poradnictwa specjalistycznego m. in. dla osób doznających przemocy domowej. Utworzony w 2012 roku Punkt Poradnictwa Specjalistycznego mieści się w budynku Starostwa Powiatowego ul. Mickiewicza 34 27-600 Sandomierz. Jednostka działa w strukturze Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i posiada odrębny regulamin organizacyjny przyjęty w drodze Zarządzenia nr 29/2023 Dyrektora PCPR w Sandomierzu z 20 listopada 2023 r. [zał. nr 10]. W Punkcie świadczona jest pomoc psychologiczna, pedagogiczna i socjalna osobom i rodzinom będącym w kryzysie. Pomoc świadczona jest w godzinach 8.00-15.00. Za świadczenie poradnictwa na rzecz osób zgłaszających przemoc domową odpowiada głównie Pani Anna Ziomek – psycholog, etatowy pracownik PCPR. Punkt świadczy pomoc osobom dorosłym, młodzieży oraz dzieciom przeżywającym kryzysy rodzinne, psychologiczne. Wsparcie prowadzone jest zarówno w ramach konsultacji indywidualnych, jak i rodzinnych. Z pomocy psychologicznej można skorzystać po uprzednim ustaleniu terminu telefonicznie pod nr tel. 15 644-10-10 wew. 330 lub osobiście. Punkt mieści się w pokoju 219. Pokój wyposażono w sposób zapewniający komfort psychiczny zgłaszającym się osobom i jest przyjazny dla dzieci – zapewniono dostęp do gier planszowych, zabawek i książek. Infrastruktura PCPR, w tym ww. Punkt zapewniają dostępność osobom z niepełnosprawnościami. Gabinet jest odpowiednio oznaczony i mieści się w bezpośrednim sąsiedztwie Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej (pokój obok).

Zgłoszenia dotyczące podejrzenia występowania przemocy domowej są przyjmowane i rozpatrywane przez pracowników PCPR zgodnie z obowiązującą *procedurą postępowania interwencyjnego dotyczącego zgłoszenia przemocy w rodzinie i postępowania w sytuacjach kryzysowych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Sandomierzu, przyjętą Zarządzeniem Nr 17/2018 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sandomierzu z 21 grudnia 2018 r.* Dokument określa zasady i etapy kontaktu pracowników Centrum z osobami, co do których zachodzi podejrzenie, że są uwiękane w przemoc. Dokument wskazuje również na obowiązki instytucji publicznych w zakresie zawiadamiania organów ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa ściganego z urzędu oraz wskazuje na konieczność współpracy z właściwym ze względu na miejsce zamieszkania zgłaszającej się osoby ośrodkiem pomocy społecznej oraz sądem. Wdrożenie ww. procedury należy uznać za dobrą praktykę jednostki i stanowi przykład działań standaryzujących postępowanie w sytuacji osób zgłaszających przemoc domową

[zał. nr 11]. Procedura nie zawiera zapisów dotyczących obowiązku wszczęcia przez pracowników PCPR w Sandomierzu procedury Niebieskie Karty w sytuacji powzięcia uzasadnionego podejrzenia przemocy domowej, wskazuje jedynie na obowiązek poinformowania właściwego Ośrodka Pomocy Społecznej. W okresie kontroli treść ww. dokumentu nie była aktualizowana. Z uwagi na nowelizację ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z 5 marca 2023 roku (Dz. U. 2023, poz. 535) oraz obowiązującą ustawę o przeciwdziałaniu przemocy domowej wskazującą na obowiązki służb i instytucji w zakresie diagnozowania i reagowania na przemoc domową zasadne jest uwzględnienie w procedurze obowiązujących zapisów ustawy.

Personel PCPR na potrzeby realizowanego poradnictwa prowadzi ewidencję osób zgłaszających się po pomoc, przy czym dla osób zgłaszających się w sytuacji podejrzenia występowania przemocy domowej prowadzona jest odrębna dokumentacja - dla osób, co do których zachodzi podejrzenie, że są uwiękane w przemoc prowadzony jest rejestr o symbolu PZ.600. pn.: *Ustalanie wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie*. Rejestr prowadzony jest w formie tabelarycznej i obejmuje datę zgłoszenia, dane osoby zgłaszającej się po pomoc, opis zgłaszanej sprawy, podjęte działania, uwagi. Poza ww. jednostka prowadzi również *Rejestr zgłoszeń interwencji kryzysowej*. W 2024 roku w Punkcie zrealizowano 152 spotkania (liczba osób korzystających: 13), natomiast w 2025 roku do dnia kontroli odbyły się 53 konsultacje (liczba osób korzystających: 12), które dotyczyły innych problemów życiowych, nie związanych z przemocą domową. Z kolei w związku z podejrzeniem przemocy domowej w 2024 roku odnotowano 3 zgłoszenia, natomiast w roku bieżącym do dnia kontroli zewidencjonowano 2 zgłoszenia [zał. nr 12]. Z analizy ww. dokumentacji wynika, że pracownicy PCPR każdorazowo otrzymując jawne zgłoszenie przemocy domowej ze strony podopiecznego informowali właściwy Zespół Interdyscyplinarny, w przypadku występowania podstawy do złożenia zawiadomienia – również organy ścigania. Powyższe stanowi realizację obowiązków wynikających z przyjętej procedury.

Z pisemnej informacji przekazanej przez PCPR w dniu 27 czerwca 2025 r. wynika, że w ww. przypadkach informacje na temat przemocy domowej w toku diagnozy nie wyczerpały wszystkich znamion tego zjawiska, w związku z czym nie wypełniono formularza NK A, podjęto natomiast decyzję o przekazaniu informacji na temat zgłaszających się osób do wśc. ze względu na ich miejsce zamieszkania Zespołów Interdyscyplinarnych celem podjęcia stosownych działań [zał. nr 13].

Punkt Poradnictwa Specjalistycznego widnieje w Rejestrze jednostek specjalistycznego poradnictwa Wojewody Świętokrzyskiego. Informacje na temat problematyki przemocy domowej oraz działalności Punktu Poradnictwa Specjalistycznego zamieszczone są również na stronie internetowej PCPR, w budynku Starostwa – na tablicach ogłoszeniowych, jak również były dystrybuowane w formie ulotek i broszur przez pracowników Centrum w ramach współpracy międzyinstytucjonalnej prowadzonej na terenie powiatu [zał. nr 14]. Na ścianie, obok pokoju, w którym mieści się ww. Punkt zamieszczono tablicę informacyjną zawierającą numery telefonów policyjnej linii specjalnej, telefonu zaufania dla ofiar i sprawców przemocy seksualnej, teleporadni świadczącej pomoc psychologiczną, spis ogólnopolskich telefonów zaufania, instytucji świadczących pomoc w sytuacji kryzysów zdrowia psychicznego oraz linii pomocy osobom pokrzywdzonym przestępstwem.

Powiat sandomierski zapewnia dostęp mieszkańcom do profesjonalnego wsparcia prawnego w Punkcie Nieodpłatnej Pomocy Prawnej. Na stronie internetowej Powiatu Sandomierskiego, w materiałach

do pobrania, zamieszczony jest aktualny harmonogram działania nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnych porad obywatelskich i mediacji na terenie powiatu sandomierskiego. Na przedmiotowej stronie zamieszczono harmonogram dyżurów radców prawnych, adwokatów i doradców obywatelskich, jak również dołączono informację o zasadach i zakresie świadczonej pomocy.

Na podstawie analizy sprawozdania o wykonaniu zadania polegającego na udzielaniu nieodpłatnej pomocy prawnej lub nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz edukacji prawnej ustalono, że w roku 2024 udzielono ogółem 422 konsultacji w zakresie pomocy prawnej oraz 423 konsultacji w zakresie poradnictwa obywatelskiego. Jednocześnie w odniesieniu do danych zawartych w rozdziale 4.2 *Przestępstwa i wykroczenia*, w podrozdziale 4.2.1 *Pokrzywdzeni*, wykazano, iż w tym okresie odbyło się 16 konsultacji z zakresu prawa i 14 w ramach poradnictwa obywatelskiego. W roku 2025, do czasu przeprowadzenia kontroli, udzielono dotychczas 241 porad prawnych i 169 spotkań w ramach poradnictwa obywatelskiego. W wyżej wymienionym podrozdziale 4.2.1 *Pokrzywdzeni* - przeprowadzono 14 konsultacji w formie porad prawnych oraz 7 w zakresie poradnictwa obywatelskiego.

Z analizy powyższych danych wynika, że Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej przyjmuje osoby zgłaszające się z różnorodnymi problemami prawnymi i obywatelskimi. Osoby pokrzywdzone przemocą domową również mogą uzyskać profesjonalne wsparcie w ww. Punkcie.

Z informacji sporządzonej na potrzeby kontroli wynika, że w okresie objętym oceną pracownicy socjalni PCPR nie prowadzili interwencji w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej, skutkujących zapewnieniem ochrony dzieciom pokrzywdzonym przemocą domową.

VI. Wnioski z przeprowadzonej kontroli:

1. Zadania w obszarze związanym z realizacją zadań powiatu wynikających z ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie powierzono Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Sandomierzu, zgodnie z §1 pkt 4 Statutu PCPR w Sandomierzu będącego załącznikiem do uchwały nr XXXV/237/2021 Rady Powiatu w Sandomierzu z 31 sierpnia 2021 r. Szczegółowe kompetencje w zakresie realizacji zadań powiatu wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2021 poz. 1249 ze zm.) zawarto w Regulaminie Organizacyjnym Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sandomierzu przyjętym na mocy Uchwały nr 818/2023 Zarządu Powiatu w Sandomierzu z 31 marca 2023 roku. Do dnia kontroli zapisy ww. dokumentów nie były aktualizowane;
2. Realizację zadań własnych powiatu, w tym zleconego z zakresu administracji rządowej, wynikających odpowiednio z art. 6 ust. 3 oraz art. 6 ust. 4 pkt 2 z ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zgodnie z zapisem w §7 Regulaminu PCPR powierzono Zespołowi Pieczy Zastępczej;
3. W okresie objętym oceną obowiązywał Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, uchwalony na podstawie Uchwały Nr LXII/378/2023 Rady Powiatu w Sandomierzu z dnia 30 sierpnia 2023 r. Wykonanie uchwały powierzono Zarządowi Powiatu w Sandomierzu. Dokument podjęto na podstawie adekwatnych przepisów prawa. Program posiada wadę w postaci niepełnej diagnozy i braku analizy lokalnych potrzeb i zasobów. Wskaźniki zostały sformułowane ogólnie, bez wartości bazowych i docelowych.

Nie określono narzędzi monitoringu, częstotliwości jego prowadzenia, jak również nie delegowano odpowiedzialności w zakresie jego prowadzenia na współrealizatorów Programu (okresowa sprawozdawczość). W dokumencie nie określono budżetu, czy też szacowanych nakładów finansowych powiatu na jego realizację w okresie programowania;

4. W okresie objętym oceną w ramach Programu prowadzono działania profilaktyczne o charakterze informacyjno-edukacyjnym, skierowane zarówno do ogółu społeczności lokalnej, jak również konkretnych grup docelowych, upowszechniano informacje na temat miejsc i możliwości uzyskania wsparcia oraz podejmowano działania w kierunku rozwoju specjalistycznego poradnictwa w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej;
5. Powiat dysponuje *Powiatowym Programem działań profilaktycznych w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową na lata 2023-2028*, o którym mowa w art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. 2024, poz. 1673 t.j.). Program przyjęty *Uchwałą Nr LXII/379/2023* Rady Powiatu w Sandomierzu z dnia 30 sierpnia 2023 r. Wykonanie uchwały powierzono Zarządowi Powiatu w Sandomierzu. Podobnie jak w przypadku Programu przyjętego uchwałą Nr LXII/378/2023 w dokumencie nie określono narzędzi monitoringu, częstotliwości jego prowadzenia, jak również nie delegowano odpowiedzialności w zakresie jego prowadzenia na współrealizatorów Programu (okresowa sprawozdawczość). W dokumencie nie określono budżetu, czy też szacowanych nakładów finansowych powiatu na jego realizację w okresie programowania;
6. W ramach ww. Programu w Szkole Podstawowej w Bilczy, gm. Obrazów przeprowadzono cykl zajęć. Łącznie zrealizowano 7 warsztatów z uczniami klas V, VI, VIII oraz 1 spotkanie z rodzicami. Łącznie w warsztatach uczestniczyło ok. 40 osób. Warsztaty zostały w całości przygotowane, zorganizowane i przeprowadzone przez specjalistów Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sandomierzu, bez formalnego udziału struktur oświaty w zakresie współrealizacji zadania. Na podstawie przekazanych informacji oraz dokumentacji stwierdza się, iż powiat posiada instrument profilaktyki w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową.
7. Zgłoszenia dotyczące podejrzenia występowania przemocy domowej są przyjmowane i rozpatrywane przez pracowników PCPR zgodnie z obowiązującą *procedurą postępowania interwencyjnego dotyczącego zgłoszenia przemocy w rodzinie i postępowania w sytuacjach kryzysowych* w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Sandomierzu, przyjętą Zarządzeniem Nr 17/2018 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sandomierzu z 21 grudnia 2018 r. Procedura nie zawiera zapisów dotyczących obowiązku wszczęcia przez pracowników PCPR w Sandomierzu procedury Niebieskie Karty w sytuacji powzięcia uzasadnionego podejrzenia przemocy domowej, wskazuje jedynie na obowiązek poinformowania właściwego Ośrodka Pomocy Społecznej. W okresie kontroli treść ww. dokumentu nie była aktualizowana;
8. Powiat dysponuje zasobami umożliwiającymi świadczenie poradnictwa specjalistycznego osobom w kryzysie, w tym uwikłanym w przemoc domową - funkcjonujący w budynku Starostwa Punkt Porad Specjalistycznych oraz Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej zapewniają dostęp do profesjonalnego wsparcia psychologicznego, socjalnego, pedagogicznego i prawnego osobom w kryzysie, w tym uwikłanym w przemoc domową;

9. Punkt Poradnictwa Specjalistycznego w Sandomierzu widnieje w *Rejestrze jednostek specjalistycznego poradnictwa Wojewody Świętokrzyskiego*, a informacje tam zawarte są spójne z zamieszczonymi na stronie internetowej jednostki kontrolowanej;
10. Do dnia kontroli powiat sandomierski nie dysponował infrastrukturą w postaci ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej oraz ośrodkiem interwencji kryzysowej. W okresie objętym oceną nie zachodziła konieczność zapewniania osobom pokrzywdzonym przemocą domową całodobowego schronienia. W sytuacji konieczności zapewnienia tego typu wsparcia istnieje możliwość zapewnienia osobom doznającym przemocy domowej całodobowego schronienia i wsparcia w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej w Gorzycach (powiat tarnobrzeski), z którym powiat sandomierski w 2013 roku zawarł Porozumienie w tej sprawie;
11. W okresie objętym oceną nie prowadzono interwencji w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej, skutkującą zapewnianiem krzywdzonym dzieciom ochrony poprzez umieszczenie ich u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, dającej gwarancję bezpieczeństwa i należytej opieki, rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub w instytucjonalnej pieczy zastępczej;

Na podstawie ustaleń kontroli działalność kontrolowanej jednostki ocenia się **pozytywnie z uchybieniami**. Analizowane w ramach kontroli Programy spełniają wymogi formalno-prawne i są dokumentem strategicznym, jednakże brak w nich jakościowej diagnozy zjawiska przemocy, szczegółowego harmonogramu działań, narzędzi monitorujących i budżetu. Dokumenty regulujące pracę Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie oraz przyjęta w oparciu o Zarządzenie Nr 17/2018 Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sandomierzu z 21 grudnia 2018 procedura przyjmowania zgłoszeń w związku z przemocą do dnia kontroli były aktualizowane.

VII. Ustaleń kontroli dokonano w oparciu o:

- sprawdzoną dokumentację;
- sprawozdania w Centralnej Aplikacji Statystycznej;
- informacje i wyjaśnienia udzielone przez Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie Panią Izabelą Babiracką, pracownikami Centrum Panią Annę Ziomek oraz Panią Annę Wiktor.

Wnioski wynikające z kontroli omówiono z Dyrektorem PCPR.

VIII. Pouczenie o prawie i terminie zgłoszenia zastrzeżeń do ustaleń zawartych w protokole kontroli oraz o prawie do odmowy podpisania protokołu:

Kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania wyjaśnienie przyczyny tej odmowy. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo

zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora właściwego do spraw pomocy społecznej wydziału urzędu wojewódzkiego wobec zastrzeżeń. Pisemne zastrzeżenia do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolującą daną jednostkę zespół inspektorów.¹

Protokół sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, jeden egzemplarz za poświadczeniem odbioru otrzymuje Kierownik jednostki podlegającej kontroli, drugi włącza się do akt kontroli.

Protokół podpisali:

Ze strony kontrolującej:

Loraję Anna
Gościński Mateusz

Kielce, dn. 09.07.2025 r.

Ze strony kontrolowanej:

STAROSTA
Marcin Piwnik

Sandomierz, dn. 21.07.2025r.

Z up. WOJEWODY ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Jacek Matera
Jacek Matera
ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia

POWIAT SANDOMIERSKI
27-600 Sandomierz, ul. Mickiewicza 34
tel. 15/832 32 43; fax 15/832 28 29
NIP 864-18-23-946 REGON 830409235

¹ Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej (Dz.U. 2023, poz. 1165).